

YAŞAR NURİ

**KKTC'DE PROFESYÖNEL MÜZİSYENLERİN YÜKSEK
LİSANS DÜZEYİNDE CAZ MÜZİĞİ ODAKLI BİR DERSİN
YAPILANDIRILMASINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN
İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

2023

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MÜZİK EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

KKTC'DE PROFESYÖNEL MÜZİSYENLERİN YÜKSEK
LİSANS DÜZEYİNDE CAZ MÜZİĞİ ODAKLI BİR DERSİN
YAPILANDIRILMASINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN
İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Yaşar NURİ

Lefkoşa

2023

**YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MÜZİK EĞİTİMİ ANABİLİM DALI**

**KKTC'DE PROFESYÖNEL MÜZİSYENLERİN YÜKSEK
LİSANS DÜZEYİNDE CAZ MÜZİĞİ ODAKLI BİR DERSİN
YAPILANDIRILMASINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN
İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Yaşar NURİ

Tez Danışmanı

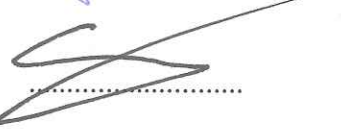
Yrd. Doç. Dr. Hakkı Cengiz EREN

Lefkoşa

2023

Onay

Yaşar NURİ'nin "KKTC'de Profesyonel Müzisyenlerin Yüksek Lisans Düzeyinde Caz Müziği Odaklı Bir Dersin Yapılandırılmasına Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi" başlıklı tezi 21/06/2023 tarihinde jürimiz tarafından Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

	Adı –Soyadı	İmza
Başkan	: Prof. Dr. Aşkın KİRAZ	
Üye	: Yrd. Doç. Dr. Erkan SÜLÜN	
Üye (Danışman)	: Yrd. Doç. Dr. Hakkı Cengiz EREN	

Anabilim Dalı Başkanı Onayı

...../...../2023

Yrd. Doç. Dr. Emine KIVANÇ ÖZTUĞ

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Onayı

...../...../2023

Prof. Dr. Kemal Hüsnü Can Başer
Enstitü Müdürü

Etik İlgelere Uygunluk Beyanı

Bu tezin içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi; tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu; çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce, sonuç ve bilgilere bilimsel etik kurallar gereği olarak eksiksiz şekilde uygun atıf yaptığımı ve kaynak göstererek belirttiğimi beyan ederim.

Yaşar Nuri

Ocak, 2023

Teşekkür

Bu araştırmada görüşleriyle bu tezi şekillendiren ve bana zamanlarını ayırıp görüşmelerde yer alan müzisyenlere teşekkür ediyorum. Yüksek lisans sürecimde beni yönlendiren ve bilgi veren tez danışmanım Yrd. Doç Dr Hakkı Cengiz Eren'e teşekkür ederim. Aynı zamanda hayatım boyunca müzik yolculuğumda beni hem maddi ve manevi olarak destekleyen ve beni yetiştiren aileme de teşekkürlerimi iletirim.

Yaşar Nuri

Özet**KKTC'DE P ROFESYÖNEL MÜZİSYENLERİN YÜKSEK LİSANS
DÜZEYİNDE CAZ MÜZİĞİ ODAKLI BİR DERSİN
YAPILANDIRILMASINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ****NURİ, Yaşar****Yüksek Lisans, Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı
Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Hakkı Cengiz Eren
Ocak 2023, 43 sayfa**

Bu çalışma KKTC'de yüksek lisans düzeyi müzik eğitimi programlarındaki gitar öğrencileri için planlanan caz müzik odaklı bir dersin müfredatının içeriğinin geliştirilmesi hakkındadır. Çalışma nitel araştırma temelli bir durum çalışmasıdır. Odak noktası KKTC'deki caz müzisyenlerine sorulan sorular olup yarı yapılandırılmış derin görüşmeler yoluyla sonuçlara ulaşılmıştır. Araştırmada KKTC'de aktif olarak sahne alan caz müzisyenleriyle planlanan dersin potansiyel içeriğine yönelik görüşmeler yapılmıştır. Potansiyel caz dersi müfredatını yapılandırırken üç ana öğe göz önünde bulundurulmuştur; bu öğeler çalışmanın alt amaçlarını oluşturmuş ve dinleme, caz envanteri ve doğaçlama olarak üçe ayrılmıştır. Bu üç alt amaca göre katılımcılarla yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar kategori ve temalara ayrılarak işlenmiştir. Sonuçlar ışığında öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Dinleme, caz envanter, doğaçlama, caz müzik

Abstract**Opinions From Professional Musicians About Jazz Education****NURİ, Yaşar****Master Degree, Department of Music Education****Supervisor: Asisst. Prof. Dr. Hakkı Cengiz Eren****January 2023, 43 pages**

This study is about the contents of a jazz course for students whose concentration is on guitar at a masters' degree level. This is a qualitative research based on a case study. Focus of this study was jazz musicians in TRNC and the results were derived from semi-constructed interviews with them. These interviews were about the possible contents of said jazz course. When constructing the contents of the course, three elements were considered which is also the three sub problems in this study. These are listening, building a jazz inventory and improvisation. The questions that are asked in the interviews were categorised by these elements and then presented as categories, themes and sub themes. Then according to these proposals and results were presented.

Keywords: Listening, jazz inventory, improvisation, jazz music

İçindekiler

Onay	I
Etik	II
Teşekkür	III
Özet	IV
Abstract	V
İçindekiler	VI
Kısaltmalar	IX

BÖLÜM I

Giriş	1
Problem Durumu	1
Araştırmanın Amacı	3
Araştırmanın Önemi	4
Sınırlılıklar	4

BÖLÜM II

Kavramsal Çerçeve	5
Müzik Eğitimi	5
Caz Müziği	7
Caz Stilleri	7
Ragtime	7
New Orleans	8
Dixieland	8
Chicago	9
Swing	9
Bebop	9
Cool, Hard Bop	10
Serbest Caz	10

1970'lerde Caz Müzik	11
Caz Eğitimi	11
İlgili Araştırmalar	12

BÖLÜM III

Yöntem	13
Araştırmanın Modeli	13
Araştırma Grubu	14
Veri Toplama Araçları	14
Verilerin Analizi	15

BÖLÜM IV

Bulgular ve Yorumlar.....	16
Birinci Alt Probleme Dayalı Bulgular	16
İkinci Alt Probleme Dayalı Bulgular	21
Üçüncü Alt Probleme Dayalı Bulgular	24

BÖLÜM V

Tartışma	28-30
----------------	-------

BÖLÜM VI

Sonuç ve Öneriler	31
Sonuçlar	31
Öneriler	32

Kaynakça	34-38
Ekler	39
Etik Kurulu Onay Yazısı	39
Müziyenlere Sorulan Sorular	40
İntihal Raporu	41-42
Özgeçmiş	43

Kısaltmalar

KKTC: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti

YDÜ: Yakın Doğu Üniversitesi

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

BÖLÜM I

Giriş

Problem Durumu

Bu araştırmada KKTC’de potansiyel bir yüksek lisans caz müziği dersinin açılması ele alınacaktır. Bunu yaparken KKTC’de caz müziği ile uğraşan müzisyenlerin fikirleri ve önerileri dersin yapılandırılmasında rol oynayacaktır. KKTC’de şu an itibariyle yüksek öğretimde müzik bölümlerinde caz müziği ile ilgili hiçbir ders bulunmamaktadır. Dünyada olduğu gibi KKTC’de de bu müzikle ilgilenen, fakat bu doğrultuda gerekli eğitimi alamayan birçok müzisyen bulunmaktadır. Bu yüzden müzik bölümlerinde, klasik batı müziğine verilen önem büyük popülerlik teşkil eden caz müziğine de verilmesi gerekmektedir.

Müzik öğretmeni adaylarının fikirlerine göre mezun olduktan sonra bir devlet okulunda veya özel bir kurumda öğretmen olarak atandıklarında caz eserlerinden yararlanabileceklerini düşünmektedirler. Bir öğrenci caz müzik eserlerine çalışmaya başladıkça armonik ve doğaçlama üzerindeki teorik bilgilerinin gelişeceği ve onlara işlerinde yardımcı olabileceğini düşünmektedirler (Temel, 2016). Yapılan bir araştırmada edilen bulgulara göre üniversite öğrencilerinin caz ile ilgili olan alanlarda yönelik bilgilerin çok düşük olduğu belirlenmiştir (Karcıoğlu, 2020). Bu doğrultuda müzik eğitimi caz bağlamında büyük eksiklikler göstermektedir. Modern müzik tarzlarını daha iyi anlayabilmek için caz müziği teorisinin klasik müziğinkine göre daha yararlı olabileceği düşünülmektedir.

Önemli sorulardan bir tanesi yeterli bir caz eğitiminin hangi elementleri kapsamalı gerektiğidir. Caz bestecileri ve icracıların öğrenmesi gereken temel caz bir takım konular vardır. Bunun en genel yöntemi, müziği incelemektir. Caz bestelerinin notasyonlarını ve canlı performanslarını inceleyerek içindeki armonik, melodik ve yapısal elementler analiz edilip incelenebilir ve böylece caz müziğinin dili daha iyi öğrenilebilir. Bunun dışında caz müzikte kullanılan kelime hazinesini öğrenmek önemlidir. Diğer tarzlarda olduğu gibi diyez, bemol, koda ya da köprü gibi kelimeler caz müzikte de yer almaktadır fakat, bunun dışında caz müziğine has terimler de öğrenilmelidir. Caz müziğin en önemli elementlerinden biri doğaçlamadır. Doğaçlama öğretmek için cazda cümleme, melodi ve armoni üretme, ve de çalınan müzikteki akor değişikliklerini takip etmek ve anlamak gerekmektedir (Alperson, 1987).

Caz müziği zengin bir tarihe sahip olan, armoni ve icracılık anlamında klasik müzikten daha farklı bilgi ve becerilere sahip olmayı gerektiren bir müzik türüdür. Klasik müzikte, bir eser çalmak için nasıl belirli bir altyapı ve bilgi düzeyi gerekiyorsa, bir caz eseri çalmak için de kendine özgün bir altyapı gerekmektedir. Bu yüzden, bu türü daha iyi anlamak için klasik caz eserlerinin de müzik eğitimi anabilim dalı programlarında yer alması gerekmektedir. Böylece klasik caz eserleri öğrenciler için hafif bir giriş rolü oynayacak ve daha sonra caz müziğine konsantre olacak olan öğrenciler için yumuşak bir geçiş sağlayacaktır. Müzik eğitimi anabilim dalında öğretim gören herkes bir müzik öğretmeni adaydır ve lisans süreçlerinde öğrendikleri bilgilerini öğretmenlik hayatlarında kullanacaklardır. Bu yüzden, müzik eğitimi bölümünde caz müziğine de yer verilmesine bir ihtiyaç vardır (Temel, 2016).

Caz müziğinin doğasında doğaçlama mevcuttur. Klasik müziğin aksine, bir eseri mükemmel bir şekilde icra etmek değil, onun yerine esere kendi yaratıcılığını da katarak doğaçlama yapılması gerekmektedir. Ezber yerine hızlı düşünme becerisini gerektirir (MPI CBS1, 2018). İcraçı veya öğrenci bir caz eserini çalarken kendinden önceki müzisyenlerin çaldığı gibi değil, kendilerine özgü bir şekilde icra ederler ve bu da onlara kendi seslerini keşfetmelerini sağlar (Azzara, 1999). Bundan dolayı caz müziği ve caz kültürü sürekli bir gelişim içerisindedir. Böyle bakıldığında caz müziğinin müzik eğitiminde bir yere sahip olması sadece müziksel sebepten değil, aynı zamanda kültürel bir ihtiyaç olarak da görülebilir (Alp, 2018).

Caz müziğin temel unsurları olan kültürel, ritmik, melodik, armonik, biçimsel ve doğaçlama aşağıdaki gibi 4 ana başlık altında toplanabilir (Alp, 2018):

- i. Caz müziğinin kültürel bileşenleri;
- ii. Caz müziğine özgü temel ritmik ve melodik öğelerin kulak eğitimi yoluyla kazandırılması;
- iii. Caz müziğine özgü temel armoni ve biçim yapısının grup çalışmalarına dahil edilmesi;
- iv. Caz müziğinde sınıf içi doğaçlamaya yönelik uygulamalar.

Yaşadığımız bu zamanlarda, yaratıcılık bir kişide aranan en önemli özelliklerinden biridir ve müzik eğitiminde en çok istenen becerilerden biridir. Yeni fikirler, orijinallik ve yaratıcılık birçok alanda istenen unsurlardır. Özellikle müzik eğitimi alanında yaratıcı düşünmenin önemine dikkat çekilmektedir. Müzik eğitiminde görülen klasik müzikte eğitim almak bizim çağımızda bu kadar önemli olan yaratıcılık özelliğini geliştirmemektedir. Bunun sebebi klasik müzikte icraata daha çok önem

gösterilmesidir. Notalara bakarak bir eseri doğru bir şekilde icra etmek, en önemli müzikal beceri olarak görülmekte ve yaratıcı özellikler göz ardı edilmektedir (22). Çağdaş müzik eğitiminde bireyi baştan yaratmaya konsantre olunurken, asıl yapılması gereken müziksel yaratıcılık ve dışavurum göz ardı edilmektedir (23-25). Doğaçlamanın müzik eğitimine dahil edilmesi ile birlikte öğrenciler kendilerini ifade edebilirler ve hayal güçlerini kullanabilirler. Bu yaklaşım başka bir insan tarafından yazılmış bir eseri tıpatıp aynı şekilde icra etmekten daha değerlidir (Coffin, Barnes & Kessler, 1930). Müzik dinlemeyi yaratıcı bir aktivite olarak kullanmak yeni bir fikir değildir. Bir makalede yaratıcı dinlemenin her tür eğitim alanında ana odak olarak kullanılması gerektiğini belirtmektedir (Coffin, Barnes & Kessler, 1930).

Araştırmanın Amacı

KKTC'de şu an lisans, yüksek lisans ve doktora müzik eğitimi programlarında sadece klasik batı ve Türk müzikleri yer almaktadır ve bu olgu müzik akademilerinde bir eksiklik olarak görülmelidir. Bu araştırmanın amacı KKTC'de caz müziği ile uğraşan müzisyenlerin, müzik bölümlerinde yüksek lisans seviyesinde caz müziği ile ilgili potansiyel bir dersin nasıl yapılandırılması gerektiği hakkındaki görüşlerini kullanarak varsayımsal bir caz dersi programı oluşturmaktır. Bu çalışmada caz müziğinde önemli olan vasıflar incelenecek ve onları kullanarak bir ders yapılandırılacaktır. Bunların çalışmamda en çok bahsedilen ve klasik müzikte olmayan bir vasıf, doğaçlamadır. Doğaçlama yapabilmek için sadece caz teorisini bilmek yetmez aynı zamanda yaratıcılık gerekmektedir. Yaratıcılık ise bu yaşadığımız çağda en çok aranan özelliklerden biridir ve özellikle de müzik eğitimi alanında bireye birçok yararı vardır. Dunscomb'a (2002) göre caz müziğinin ana odak noktası doğaçlamadır; bir öğrencinin caz müziğinde doğaçlama yapabilecek seviyeye gelmesi için öncelikle rol modelleri oluşturulma suretiyle sürekli kayıt dinlemeyi tavsiye eder. Ayrıca Dunscomb (2002), öğrencinin melodi, arpej, gam, armoni bilgisi ve geniş şarkı dağarcığı içeren bir caz envanteri geliştirmesini tavsiye eder.

Bu bağlamda tezin amaç cümlesi de "KKTC'de profesyonel müzisyenlerin caz müziği eğitiminin yapılandırılmasına yönelik görüşleri nelerdir?"

Bu noktalara bağlı olarak aşağıdaki alt problemler yapılandırılmıştır:

Bu ders;

1- Öğrencinin dinleyerek öğrenmesini sağlamak için;

- 2- Öğrencinin yeterli bir caz envanterine sahip olmasını sağlamak için;
- 3- Öğrencinin doğaçlama kabiliyetini edinebilmesini sağlamak için en etkili şekilde nasıl yapılandırılmalıdır?

Araştırmanın Önemi

Bu araştırma KKTC'de yüksek lisans seviyesinde potansiyel bir caz dersinin içeriği ile ilgilidir. Bu içerik, KKTC'de olan caz müzisyenlerinin fikirleri ve görüşleri ile olacaktır. Caz eğitimi, dünyada müzik akademilerinde önemli bir yer tutmaktadır ve KKTC müzik akademilerinde mevcut olmaması bir eksiklik; araştırma bu eksikliği giderme üzerine kurulu olduğu için önemlidir. Caz müziğinin en önemli özelliklerinden biri olan doğaçlama, bir müzisyene birçok değerli özellikler kazandırır ve müzik öğretmeni adaylarına kullanılabilecekleri daha çok beceri kazandırır.

Sınırlılıklar

- Bu araştırmanın sınırlılıklarından biri coğrafik konumdur. Bu araştırma sadece KKTC'deki müzisyenlerin fikirlerini ele almaktadır.
- Bir başkası ise müzik tarzıdır. Bu çalışmada sadece caz müziği ele alınmaktadır.
- Bu çalışmada sadece caz müziği ile uğraşan müzisyenlerle çalışılacaktır.
- Bu çalışmadaki ders sadece üniversitede yüksek lisans eğitimi alan öğrenciler için yaratılmıştır.

BÖLÜM II

Kavramsal Çerçeve

Müzik Eğitimi

Müzik eğitimi kısaca; “bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak müzikle ilgili istendik değişim oluşturma süreci” olarak tanımlanabilir (Uçan, 2005, s: 61). Sanat eğitiminin yararlarının sınırı yoktur. Eğitim, sanat eğitimi olmadan bir yanı her zaman eksik olacaktır. Sanat eğitimi mutlu ve sağlıklı bireyler yetiştirip topluma katkı sağlar. Müzik, bireyleri ve halkı beslemektedir; yaşam ve kültür damarlarından biridir. Müzik eğitimi de bu damarları geliştiren, genişleten, işleyen, büyüten ve açan aşamalar toplamıdır. (Uçan, 2005, s, 7).

Enstrüman eğitimi, müzik eğitiminin en önemli öğelerinden biridir (Yücetoker, 2015). Enstrüman eğitimi insanlarda bireysel, sosyal ve psikomotor gelişimi sağlamaktadır. Uçan (2005), enstrüman eğitimi her ne amaçla olursa olsun her seviyede yapılan müzik eğitiminin en önemli ve anlamlı boyutlarından biri olarak tanımlamıştır (Uçan, 2005). Bir müzik aletini başarıyla çalmak için ve o aleti duygularınızı da katmak için iki yeteceğin geliştirilmesi gerekir. Bunlardan biri ruhsal yetenek ve diğeri ise bedensel yetenektir. Bedensel yetenek, o enstrümanı çalmak için gereken vücut parçalarının yeterli bir seviyede işleyişidir. Buna bir örnek is üflemeli çalgılardır. Üflemeli çalgı çalabilmek için ciğerlerinizin yeterli bir güçte olması lazım ve aynı zamanda dudak yapısının uygun olması gerekmektedir (Fenmen, 1991). Eğitim vermek çok özen gösterilmesi gereken bir süreçtir. Bu nedenle çalgı eğitimi de sanat eğitiminin bir parçası olduğu için özenle planlanması gerekmektedir (Çilden, 2017).

Caz Müziği

Caz müziğinin tarihi boyunca bir çok akademisyen ve tarihçiler caz müziğini tanımlamaya çalışmıştır. Marshall Sterns, antropolog Richard Waterman, müzikolog Willis James ve piyanist/besteci John Mehegan caz müziğini tanımlamak için işbirliği yapmıştır. Sonunda vardıkları sonuç caz müziğinin doğaçlama üzerine kurulu bir Amerikan müziği olup, Avrupa enstrümanları kullanan ve Avrupa harmonisi, Avrupa Afrika melodisi ve Afrika ritimlerinin füzyonu sonucunda ortaya çıkmış bir müzik dalıdır (Hennessy, 1995). Her 10 yılda bir caz müziğinde yeni bir dönem başlamıştır

ama bu dönemler hiçbir zaman birbirlerinin yerine geçmemiştir. Yaşanan dönem ondan önceki dönemleri de içinde barındırmıştır (Berendt, 2010).

Caz müziğinin en önemli elementlerinden biri doğaçlamadır. Caz müzikte doğaçlama, müzisyenlerin önceden hazırlanmamış melodileri sololarında icra etmelidir. Bu durum caz müzisyenlerinin yeteneklerini ve yaratıcılıklarını ortaya çıkarmaktadır. Cazcıları diğer müzisyenlerden ayıran doğaçlama yetenekleridir. Bir parçayı kendi yorumlarını da katmaktadırlar. Bunu yapabilmek yüksek seviyede müzik teori bilgisi gerektirmektedir.

Her müzik türleri gibi, caz müziğinin de avantajları ve dezavantajları bulunmaktadır. Belirli kalıplara uymayan müzisyenlerin içlerinden gelen gibi hareket etmeleri caz müziğinde samimiyet göstergesidir ve bu da caz müziğini doğal ve canlı kılar. Öncesinde bir hazırlık süreci olmadığı için çalanların mimikleri ve duyguları daha doğaldır. Cazın avantajları yanında elbette dezavantajları da bulunmaktadır. Bunlardan bazıları el alışkanlığı, cümlelerin mantıksal yapısı ve müziksel fikirlerin zaman içinde belli kalıplarda olmasıdır (Karcıoğlu, 2020).

Caz müziğinin gelişimi ve müzikal özellikleri ile 20. yüzyılın önemli bir parçası olmakla birlikte aynı zamanda da popüler bir müzik tarzıdır (Say, 2010). Caz müziğinin yapıtaşlarından en önemlisi Blues kalıbıdır. Blues formunun uzunluğu 12 ölçüdür. Bu 12 ölçü kalıbına dayanarak istenildiği kadar tekrarlanabilir. Caz ve blues müziğinin bir başka özelliği ise hangi diatonik gam kullanılıyorsa bu gamın üçüncü ve yedinci derecelerinin pesleştirilmesidir. Burada dikkate alınması gereken nokta Blue note denilen bu pesleşen notaların sadece melodik anlamda kullanıldığıdır. Altyapıdaki armonide bu notalar yine normal bir şekilde kullanılmaktadır. Bu nedenle melodideki yarım ses pesleştirilmiş notalar armonideki pesleştirilmemiş olan notalar çatışıp bir disonans yaratmasıdır ve bu da cazın bir özelliğidir. Bu pesleştirilen sesler aslında Afrikalılar tarafından yapılan geleneksel müziğin içinde olan mikro tonların aranmasıdır. Blues, majör anahtarda çalınırsa pesleştirilmiş olan Blue note'lar kullanılan gamın notalarına eklenir. Bu da gamın aslında 9 notadan oluşturduğunu göstermektedir (Sermet, 1990). Caz müziği tarih boyunca her zaman bir azınlığın müziği olmuştur. 1930lu yılların swing döneminde bile yapılan müzik sadece küçük bir kitle tarafından beğeniliyordu (Berendt, 2010).

Caz Stilleri

Caz müzisyenlerinin birçoğu yaşadığı zaman ile çaldığı stil ile bir bağlantı hissetmiştir. Birinci dünya savaşının tam öncesine düşen Dixieland tarzının kaygısız neşeli özelliği bulunmaktadır. 1920'li yılların sarsıntısı Chicago stilinde görünmektedir. Swing müziği, ikinci dünya savaşı öncesi olan güvenliği ve hayatın normale dönüş özlemini yansıtır. 1940 yıllarının huzursuzluk ve sinirliliğini Bebop müziğinin içinde hissedebilirsiniz. Cool caz müzikte, iyi yaşayan fakat hidrojen bombalarının stokta birikişinin farkında olan ve boyun eğmiş olan halkın yansımaları vardır. Hard bop tarzı bütünüyle bir protestodur ve funk ve soul müzik tarzı tarafından hizaya getirilmiştir. Serbest cazda, siyahi insanların hakları hareketi ve öğrencilerin ayaklanmasının belirlediği bir uzlaşmaz ve öfke dolu bir protesto yeniden sertliğini kazanır. 1970'li yıllarda caz müzik yeniden bir istikrar bulmaya başlar. 1980'li yıllarda caz müziğinde rahatlık içinde bir yaşam fakat geleceğin ne getireceğini bilmemenin kaygıları yansımaktadır. Burada söylenenler müzisyenlerin icrasında görülmektedir ve bir geçerlilik kazanmaktadır. Bir çok caz müzisyeni önceki stillere geri dönüşe şüphe ile bakmaktaydılar çünkü tarihselciliğin caz müziğin doğasıyla çeliştiğinin farkındaydılar. Caz müziğinin ayakta kalma sebebi canlı olması ve yaşanıyor olmasıdır (Berendt, 2010). Berendt (2010)'e göre caz dönemleri; Ragtime (1890), New Orleans (1900), Dixieland (1910), Chicago (1920), Swing (1930), Bebop (1940), Cool, Hard Bob (1950), Serbest Caz (1960), 1970'ler ve 1980'den sonrası şeklinde sıralanmıştır.

Ragtime (1890)

Ragtime, caz müziğinin ilk başladığı halidir. Bu akım ilk olarak 1870'li yıllarda ortaya çıkmıştır. Ragtime bestelerinin en önemli özelliklerinden biri ritmin senkoplu ve düzensiz olmasıdır. Aynı zamanda parçayı birden çok ses meydana getirmektedir ve bu sesler iç içe geçmiştir (Akkaya Semiz, 2019). 21. Yüzyılda Scott Joplin ve diğerlerinin piyano Rag'leri, içinde bir takım Ragtime formunun var olduğu uzun bir değişim ve gelişimin doruk noktasıdır. Bir de Joplin'den daha popüler besteciler tarafından yazılan Ragtime valsleri bulunmaktadır. İnsanların hafızaların daha çok klasik Ragtime yani piyano Ragtime'ları doldurmaktadır. Klasik ragtime'da cazın

sanatsal açıdan en değerli yönleri şeffaflaşmış ve en önemli özellikleri de ortaya çıkmıştır (Sermet, 1990).

New Orleans (1900)

Dünyanın her yanından gelen gezginleri kendine çeken bir egzotik romantizm 1900'lü yıllarda New Orleans'da mevcuttu. New Orleans caz müziğinin berraklaştığı yer olmuştur. Kırsal kesimlerde siyahi kölelerin çalışırken ki söylediği şarkılar verilip Blues müziğe dönmüş ve sonunda bu tarzlar cazda büyük bir etki yaratmıştır (Sermet, 1990). New Orleans'ta siyahilerden oluşan iki tane grup vardır. Bunların biri Kreol olarak bilinen Kuzey-Güney savaşıdan sonra özgürleşen kölelerin nesilleridir. Diğer grup ise anglosaksonların köleleştirdiği ve kuşaktan kuşağa müzik aktaran, nota bilmeyen Amerikalı siyahilerden oluşmaktadır. Bu gruplar bir araya gelip şimdi New Orleans stili olarak bilinen caz müziğini meydana getirmişlerdir (Cooke, 1998). 1930'lu yıllara kadar bütün önemli caz müzisyenlerinin yaklaşık yüzde 60'ı New Orleans'tan çıkmıştır. Bunun muhtemelen dört ayrı sebebi bulunmaktadır (Sermet, 1990). Bunun birinci sebebi, delta kentinde Fransız-İspanyol kültürü olmasından dolayı diğer Amerikan kentlerinin aksine kültür alışverişine açık olmasıdır. İkinci sebebi, New Orleans'ta yaşayan iki siyahi grup olması ve onların arasındaki gerginliğin ve canlılığın var olmasıdır. Üçüncü olarak, kentteki siyahilerin sürekli olarak Avrupa sanatının ve müziğinin olduğu canlı bir ortamda olmalarıydı. Dördüncü sebep ise kentte her kategoriden ve sınıftan birçok ticarethane olmasından dolayı bir eğlence ortamı yaratmasıdır.

Dixieland (1910)

Orijinal Dixieland caz grubu ilk olarak 1917 yılında New York'ta bir restoranda çalarak müthiş bir başarı elde etmiş ve böylelikle caz kelimesi daha çok insan tarafından duyulmuştur. Dixieland caz stili, erken dönemlerdeki beyazlar tarafından çalınan caz müziğini New Orleans cazından ayırt etmek için yapılmıştır. Bir süre sonra siyahi ve beyazlar aynı gruplarda çalmaya başlamış ve bu farklılığı saptamak zorlaşmıştır (Sermet, 1990).

Chicago (1920)

1920'li yıllarda New Orleans'daki caz ve blues müzisyenleri tarafından çevrili Chicago'nun güneyinde bir caz hayatı doğdu. Burada doğan caz müziğinin etkisiyle Chicago stili olarak bilinen stil ortaya çıkmıştır. Chicago stilinde bireysellik ön plandadır. Parçalardaki solo kısmı gittikçe daha büyük bir önem kazanmıştır. 1920'li yıllarda caz hakkındaki en önemli üç unsur New Orleans caz stiline Chicago'daki başarılı dönemi, klasik Blues ve Chicago stildir. New Orleans, birinci dünya savaşında bir savaş limanıydı bu sebeple New Orleans cazı Chicago'da gelişim göstermiştir (Sermet, 1990). Chicago stilinde müzikte melodi örgülemeleri olmaz ve aynı anda çalınan farklı melodiler birbirleriyle kesişmemek için planlanmıştır. Bireysellik ve soloların ön plana geçmesiyle saksafon önem kazanmıştır (Arzum Yanıkoğlu, 2007).

Swing (1930)

1928 ve 1929 yıllarında Harlem'de ve Kansas City'de yeni bir çalış stili çıkmıştır. Bu yeni tarzın Chicago ve New Orleans müzisyenleriyle buluşunca swing müziği doğmuştur. Swing müziği, iki vuruşlu cazın tersine dört vuruşlu caz olarak adlandırılmıştır. Bunun sebebi ölçüdeki dört vuruşun eşit olarak vurgulanmasıdır. Büyük orkestranın doğuşuyla swing stili örtüşmektedir (Sermet, 1990).

Bebop (1940)

Bebop zamanlar gözde olan aralık sıçramalarının vokalizasyonunu, yani bemol beşliyi yansıtmaktadır (Berendt, 2010). Bergerot (2004)'a göre ise "bebop sözcüğüne dair bütün açıklamalar, son tahlilde kesin olarak nitelenemez, bu durum ile caz terminolojisinde sık sık karşılaşılmaktadır. Bebop müziğini, bilinçli olarak müziğe sırt dönen bir takım müzisyen tarafından başlamıştır. Bu yeni tarzın ilk örnekleri Kansas City'de sonra Harlem'deki müzisyenlerin buluştukları noktada devam etmiştir. Bu müzik bundan sonra farklı yerlerde farklı müzisyenlerin çalgılarında doğmuştur. Bu yeni tarza bebop adı verilmiştir. Bu isim bemol beşliyi yansıtmaktadır ve trompetçi Dizzy Gilles tarafından bulunmuştur. Bemol beşli bir süre sonra bebop müziğindeki en önemli aralık haline gelmiştir. İlk başlarda bemol beşlinin kullanılması yanlış veya hatalı tonlama olarak belirtilmiştir (Sermet, 1990). Bebop stili müzisyenlerin bir araya

gelip farklı fikirleri ve çalış tarzlarının birleşmesiyle oluşmuştur. Bu gelişmelere 1943 yılında bazı anlaşmazlıklar yüzünden plak kayıtlarının yasaklanmasına kadar sürer. Bebop, yüksek teknikalse yüzünden swing stili kadar popüler bir tarz olmaz (Yanıkoğlu, 2007).

Cool, Hard Bop (1950)

Miles Davis, John Lewis ve Tadd Dameron ile birlikte 1940'lı yıllarının sonlarında cool caz müzik doğmuştur. Bebop müziğinin sinirli, huzursuz ve taşkın özelliklerinden uzaklaşıp daha olgun, huzurlu ve uyumlu özelliklere yönelen bu müzisyenler cool caz müziğinin başlangıcını yapmışlardır (Yanıkoğlu, 2007). Bu yeni ve değişmiş tavır ilk olarak kendini Miles Davis'in çalışında göstermiştir. 1945 yılında 19 yaşında olan Miles Davis, Charlie Parker'ın beşlisinde çalmaya başladı. Bundan önce daha asabi tarz olan Bebop çalmaktaydı ama sonra daha hafif tarza geçmiştir. Bu aynı örnek ondan sonra John Lewis'in piyano doğaçlamalarında saptanmıştır. Dizzy Gillespie ile çalan John Lewis'in Round About Midnight üzerine yaptığı piyano solosu cool caz müziğinin ilk örneklerindedir (Sermet, 1990).

Serbest Caz (1960)

1960'lı yıllarda caz müziği armonik açıdan atonal müziğe doğru bir giriş yapmıştır. Aynı zamanda ölçü, düzenli vuruş ve simetride ritim açısından ortadan kalmış öğelerdir (Berendt, 2010).

1960'lı yılların bu yeni tarzındaki değişimler şunlardır (Sermet, 1990):

- Atonal alana girilerek müziğin armonisinde geniş bir çığır açılmıştır.
- Ölçü, düzenli vuruş ve simetrinin ortadan kalkmasıyla birlikte yeni bir ritmik anlayış geliştirilmiştir.
- Caz müziğinin kendini dünyaya açmasıyla içinde dünya müziği örnekleri barındırmaya başlamıştır.
- Müzikte yoğunluk ön plana çıkmıştır ve bazı müzisyenler hatta bu yoğunluğa bağlanıp tapmaya bile başlamışlardır.
- Müziksel ses gürültü seviyesine kadar genişlemiştir.

1970'lerde Caz Müzik

1970'li yıllarda doğaçlama, rock ritimler ve elektronik tonlarla birleşerek ilk defa olarak fusion/caz rock stili ortaya çıkmıştır. Bu dönemde aynı zamanda müzik tarzlarını birleştiren yeni nesil müzisyenler ortaya çıkmıştır (Akkaya Semiz, 2019).

1970'li yıllar en az yedi eğilime bağdaştırılabilir (Sermet, 1990):

- Fusion müziğin ortaya çıkışı.
- Avrupada var olan oda müziğinden ilham alınarak caz biraz estetize edilmiştir. Eşliksiz müzik yapan birçok solist ve ikili ortaya çıkmıştır.
- Fusion müziğinin popülaritesinin artmasıyla serbest caz müziğin bitişi meydana gelmiştir. Ama aslında serbest caz sadece yeraltına inmiştir.
- Genç bir kuşak aslında Fusion müziği yaparken swing müziğinin özelliklerine çok benzeyen bir müzik çalmaya başlamışlardır ve böylece swing müziği bir geri dönüş yapmıştır.
- Dexter Gordon ile bebop bir geri dönüş yapıp iyice yaygınlaşmıştır.
- Avrupa cazı kendini bulmuştur ve artık atonal müziğin sınırlılıklarını bırakıp Tonal armoniyide müziğe katmışlardır.
- Bir süre sonra Fusion müziğini aşan ve bütünleştiren yeni müzisyen tipi ortaya çıkmıştır.

1980'li yıllarda caz denilince akla bir tarz gelmemektedir. Bu dönemi karakterize eden özelliklerinden biri bundan önceki yıllarda var olan caz müziği tarzları arasındaki sınırın kalkmasıdır. Bu sınırlar kalktığından dolayı 1980'lerin caz müziği karma bir müziktir. Bu yıllarda insanları etkileyen birçok yönlülük vardır (Sermet, 1990).

Caz Eğitimi

Son 30 yılda caz müzik ABD'nin akademisinde kendine bir yer bulmuştur (Gabbard, 1995, p. 2). Şu an caz müziği hakkında görüşler tarihsel müzikoloji, etnomüzikoloji, cinsiyet çalışmaları, film çalışmaları, karşılaştırmalı literatür ve tarih gibi değişik akademik disiplinlerden gelmiştir (Austerlitz, 2005; Gabbard, 1995). Son yıllarda caz eğitimcileri, müzisyenler ve kritikler yüksek eğitimde caz pedagojisini sorguladı. Bunun sebebi bu caz programlarının yeterince caz müzisyeni üretmemesidir. Bazı kaygılarından biri caz pedagojisinin standartlandırılmış

yöntemleridir. (Ake, 2002a, 2002b; Borgo, 2007; Dobbins, 1988; Javors, 2000; Nicholson, 2005).

İlgili Araştırmalar

Caz eserlerine müzik eğitimi anabilim dalı öğretim programında yer verilmesi ihtiyacına yönelik bir çalışma Hatice Eren Temel tarafından Mayıs 2016 yılında Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde yapılmıştır. Bu araştırmada müzik öğretmenliği okulan öğrencilerin caz müziği alanında bilgileri test edilmiş ve sonuçlar oldukça düşük çıkmıştır. Bunun üzerinde caz müziğinin avantajları değerlendirilmiş ve müzik öğretmenleri adaylarına nasıl bir katkıda bulunabileceği tartışılmıştır.

Eğitim fakültelerinin müzik bölümü öğrencilerinin caz müziği ve türlerine ilişkin görüşleri adlı çalışma Mehmet İzzettin Karcıoğlu tarafından şubat 2020 yılında Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde yapılmıştır. Bu araştırmada müzik eğitimi fakültelerinde eğitim gören öğrencilerin caz müziği hakkında seviyeleri ölçülüp bölümlerine göre sıralaması yapılmıştır.

Chad West bir makalede okullardaki caz eğitimi hakkında bir araştırma yapmıştır. Bu araştırmanın ilk kısmında caz performans ve ikinci kısmı ise doğaçlama üzerinde yapılmıştır ve bunlar müzik eğitimine yönelik yapılmıştır.

BÖLÜM III

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemleri kullanılmıştır ve modeli ise durum çalışmasıdır. Odak noktası KKTC'deki caz müzisyenlerine sorulan sorular olup yarı yapılandırılmış derin görüşmeler yoluyla sonuçlara ulaşılmıştır. Hazırlanan sorular bu araştırmanın alt problemlerine ilişkin olarak hazırlanmıştır.

Nitel araştırma, sosyal veya beşeri problemlere bir veya birden fazla bireylerin çıkardığı anlamları açığa çıkaran bir araştırma yöntemidir. Bu araştırma soruların kademe kademe geliştirilip buna göre veri toplanması ve özelden genele doğru temaların çıkarılması sonucu veri analizi yapılması ve bu verilerin araştıran kişi tarafından yorumlamasıdır (Cresswell, 2017). Şimşek ve Yıldırım'a göre (2013) "Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik bir sürecin izlendiği araştırma olarak nitelendirilebilir" (s.45).

Bir durum çalışmasında, belirli bir örneklemin içerdiği özelliklerin zaman içinde nasıl ve neden açığa çıktığını bulmayı amaçlamaktadır. Sadece bir grup üzerinde odaklanarak, titiz çalışmalar ve bu söz konusu olan grubun özelliklerinin birden çok bakış açısından incelenmesi, ve bu özelliklerin nasıl ve neden açığa çıktığını açıklayan bilgiler edinmesini sağlar (Thomas, 2021). Durum çalışması belirli bir konu hakkında daha çok bilgi sahibi olmak için çoklu veri toplama kullanarak bu konunun derin bir şekilde inceleyen metodolojik bir yaklaşımdır (Chimiliar, 2010). Merriam (2013) ise durum çalışmasını sınırlı bir konunun derin bir şekilde incelenip betimlenmesi olarak tanımlar. Durum çalışması desenlerinden biri olan bütüncül tek durum deseni ise, tek bir analiz birimiyle (bir birey, bir program, bir okul v.b) yürütülen çalışmalardır (Yıldırım ve Şimşek, 2005: 290). Bu araştırma, KKTC'de caz müziği ile uğraşan müzisyenlerle yürütüldüğünden durum çalışması desenlerinden olan bütüncül tek durum deseni ile yapılandırılmıştır.

Çalışmanın araştırma kısmında KKTC'de caz müziği ile uğraşan müzisyenlerin görüşlerine yer verilmiştir. Çalışma için araştırma grubu belirlenirken nitel araştırma yöntemlerinden biri olan yarı yapılandırılmış görüşme yapılıp, kartopu yöntemi tercih

edilmiştir. Kartopu yöntemi, seçilen kişilere bu konu hakkında konuşmak için başka kimlerle görüşülmesi gerektiği sorusu sorularak yaratılan insan havuzudur (Miles and Huberman, 1994).

Araştırma Grubu

Bu çalışmanın araştırma grubunu aşağıda ismi belirtilen KKTC’de caz müziği ile uğraşan müzisyenler oluşturmaktadır.

Çalışmada yer verilecek müzisyenler: Okan Ersan (Gitarist, Besteci), Cahit Kutrafalı (Bas Gitarist, Besteci), Erdoğan Sonsal (Gitarist), Miray Çakır (Keman), Nihan Görgü (Vokalist), Hüseyin Altan (Gitarist), Hikmet Altunbaşlıer (Trompet)

Katılımcıların Demografik Özellikleri

Bu çalışmada yer alan katılımcılar uzun süredir bu adada yaşamış ve çalışmış müzisyenlerden oluşmaktadır. Bu müzisyenler aynı zamanda caz müziği ile uğraşan müzisyenlerdir. Caz müzisyeni olmaları dışında aynı zamanda müzik eğitimi de vermektedirler.

Veri Toplama Araçları

Veri toplanırken nitel araştırma yöntemlerinden biri olan görüşme aracı kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış sorular önceden hazırlanmış ve görüşme sırasında konunun detaylandırılması amacıyla spontane sorular da sorulmuştur. Bu çalışmanın araştırma kısmında nitel araştırma yöntemi olan görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşme, araştırmanın konusunun bütün boyutlarını kapsayan bir şekilde soruların sorulması ve detaylı cevaplar alınan bire bir bilgi toplamayı amaçlayan bir tekniktir (Johnson, 2002 & Tekin, 2006). Bu görüşmeler üç başlığa ayrılabilir ve bunlar yapılandırılmış, yarı yapılandırılmış ve yapılandırılmamış görüşmelerdir (Punch, 2005; Tekin, 2006). Yarı yapılandırılmış görüşmeler önceden soruların cevapların seçeneklerinin hazırlandığı ve görüşmenin gidişatına göre ana konuyu değiştirmeden küçük değişikliklerin yapıldığı bir araştırma tekniğidir (Punch, 2005). Görüşme tekniği sosyal bilimler araştırma konularında kullanılan ve özellikle gazetecilik, hukuk, iş dünyası ve benzeri alanlarda sıkça kullanılan bir tekniktir (Kahn, Cannel, 1983). Görüşme tekniğine bir çok açıdan bakmak mümkündür. Bunlardan biri ise

görüşmenin, görüşmeci ve görüşme yapılan kişi ile arasında geçen bir zihinsel bir mücadele olduğudur (Tekin, 2006).

Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Araştırmada elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. İçerik analizi, belli bir metinden çıkarılan yorumların, birbirini izleyen işlemler sonucunda ortaya konulduğu bir araştırma tekniğidir (Weber, 1989 & Koçak ve Arun, 2006). Görüşmelerde alınan bilgiler kategorilere ayrılıp alt problemlere göre kodlanmıştır. Bunlar kategori, tema ve alt temalar şeklinde organize edilmiştir.

BÖLÜM IV

Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde, gerçekleştirilen görüşmeler doğrultusunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Kategori 1

Dinleme

Tema 1

Caz Müziğinin İçselleştirmesi

Alt Temalar

- Dinleyerek caz müziğini öğrenmek en iyi yollardan biridir.

- Dinlemek doğaçlama kabiliyetini geliştirmektedir.

- Dinlerken dinlenilmesi gereken birtakım öğeler bulunmaktadır.

Katılımcılar dinleyerek öğrenmenin sadece caz müziği için değil, her müzik tarzı için çok büyük önem taşıdığını belirtmişlerdir. Bunun için ortak bir sebep müziğin hissini ve duygusunu daha iyi anlamak için olduğunu ve kulak aşinalığının çok önemli olduğunu da belirtmiştir. Bunun sebebi her tarzın belli bir tonu ve hissi olmasıdır ve sadece teori bilgisi bunu anlamak için yeterli olmamasıdır. Ritim, melodi, harmoni, dinamikler ve tınısını anlamak için bu öğeler dinlenilmesi ve analiz edilmesi gerekmektedir. Aynı zamanda katılımcılar müziği bir dile benzetmiş ve bu dilin müzikal kelime haznesini öğrenmek ve geliştirmek için bolca dinlenmesi gerektiğini savunmuştur.

M2: "Sadece caz müziği için değil genel olarak her müzik için geçerlidir. Müziği bir dil gibi görüyorum. İlk önce dinleyerek anladıktan ondan sonra teorik bilgiyi birleştirerek öğrenilir. Müziği dinlemek size armoni bilgisinin fazlasını verecektir. Bir parçayı dinleyerek o parça hakkında teori bilgisinde daha fazla unsurlar öğrenebiliriz. Müzisyenlerin bu teorik bilgiye olan yaklaşımlarını öğreniriz ve bu da gerçek caz müziğinin açığa çıkarır."

M1: “Hangi tarz olursa olsun o müzik tarzını dinlemek bir müzisyen için çok önemlidir. Böylece o müziğin formunu, harmonisini ve melodilerinin yapılarına aşina olmak çok önemlidir.”

M3: “Sadece caz için değil her müzik tarzı için önemlidir. Caz müziğindeki fikirler akılda pekiştirilir ve bu fikirler çalışına yansır. Formatına ve tonuna alışılır. Her müzik tarzının kendine has bir tonal karakteristiği vardır. Dinleyerek enstrumanların tonlarını daha iyi anlarsınız.”

M6: “Dinlemenin çok büyük önemi var. Müzikal bir vocabulary geliştirebilmek için önce başkalarının çaldıklarını duyup biraz sindirmek lazım. Aynı zamanda caz müziğindeki hem ritim farklılığı hem de tonu anlamak için çok önemlidir. Her şeyden önce müziği dinleyip bir kulak aşinalığı yaratmak gerekmektedir.”

M7: “Bir müzik tarzının duygusunu ve tonunu anlamak için o müziğe aşina olunması gerekmektedir. Bu yüzden sıkça dinlemek çok önemlidir.”

Katılımcılardan bir kısmı müziği bir dil olarak gördüklerini ve özellikle caz müzikte doğaçlama yaparken sadece doğru notaları çalmak değil, o notaların cümlelemelerinin de aslında tarzı açığa çıkardığını belirtmişlerdir. Aynı notalar farklı bir ritim ve cümleme ile çalınırsa, caz gibi duyulmadığını ve müziği dinlemenin bu cümleleri iyi anlamamanın ve kulak aşinası yaratmanın öneminin çok büyük olduğunu belirtmişlerdir. Bu cümleleri kurmak için caz müzik sololarındaki ritim iyice dinlenip ve analiz edilirse, o zaman bir melodi caz müziğe entegre edilir. Bu yüzden katılımcılar, sürekli dinlemenin müzisyenlerin ne yaptıklarını daha iyi anlamak için yararlı olacağını öne sürmüşlerdir.

M2: Müziği bir dil gibi görüyorum. İlk önce dinleyerek anladıktan ondan sonra teorik bilgiyi birleştirerek öğrenilir.

M5: Dinlemenin her müzikte olduğu gibi caz müzikte de çok büyük bir önemi vardır. Hem swing duygusunu anlamak için hem de cümlelemeleri nasıl oluşturulduğunu ve yapılarını daha iyi anlayıp öğrenmek için dinlemek çok önemlidir.

M6: Dinlemenin çok büyük önemi var. Müzikal bir vocabulary geliştirebilmek için önce başkalarının çaldıklarını duyup biraz sindirmek lazım. Aynı zamanda caz müziğindeki hem ritim farklılığı hem de tonu anlamak için çok önemlidir. Her şeyden önce müziği dinleyip bir kulak aşinalığı yaratmak gerekmektedir.

Caz müziği dinlerken nelere dikkat edilmesi gerektiği sorulduğunda katılımcılar genel olarak ritim, harmoni ve form cevabını verdi. Bunun nedeni bu elementlerin caz müziğinde çok büyük bir önem taşımasıdır. Bu öğeler, caz müziğinde diğer müzik tarzlarına göre daha farklıdır, bu yüzden öğrenilmesi ve çalışılması gereken alanlardır. Melodi dinlemenin doğaçlama yaparken büyük bir yardımcı olacaktır. Bunun sebebi ise notaların armoni değişikliklerinde nasıl bağlandığına dair kulak aşınası olunmasıdır.

M4: *“Armonisine melodisine cümlelere nasıl başlayıp nasıl bittiği bir akordan bir akora melodi nasıl bağlanır ve nasıl sonuçlanır. Ritmik değerlerine dikkat edilmesi lazımdır. Bir müzisyenin farkını yaratan ritimi kullanma şeklidir. Her müzisyenin bu imzalarını dinlemek lazım.”*

M2: *“Müzik 3 temel öğeden oluşur. Ritim, melodi ve armoni. Bunlara dikkat gösterip müzikte bunları analiz etmek önemlidir.”*

M6: *“Ritmik ve armonik öğelere dikkat edilmesi gerekmektedir. Hem lead soloyu dinlemek hem de parçanın armonisine dikkat etmek gerekir.”*

M3: *“Formun dinlenmesi gerekmektedir. Örnek olarak form AABA veya AABC olabilir ve bunları dinleyip takip etmek gelişime yardımcı olur. Ayrıca dinlerken müzikteki motifleri ve bu motiflerin nasıl ve nerede geliştirildiğine dikkat edilmesi gerekmektedir. Müzisyenlerin aralarındaki soru ve cevap olarak çaldıkları melodiler de dinlenmelidir. Müzikteki dinamikleri ve dinamiklerin nasıl değiştiği takip edilmelidir.”*

Başka caz müzisyenlerinin doğaçlamalarını dinlemek ve kulak yoluyla öğrenmek sizin de ilerde kendi fikirleriniz ve cümlelerinizi oluşturmanızı sağlar. Her şeyde olduğu gibi, ilk önce başka müzisyenlerinin işlerini öğrenip, kopyalayıp ondan sonra kendi fikirlerinizi oluşturmaya başlarsınız.

M6: *“Başka müzisyenlerin yıllar içinde caz standartlara çaldığı sololardan fikir edinme şansı oluyor. Böylece doğaçlama yaparken kendi cümlelerimizi böyle oluşturabiliriz.”*

M5: *“Müzisyenleri dinleyip taklit ederken yani ilk önce onların çaldıklarını çaldıktan sonra kendi fikirleriniz gelişir ve ortaya çıkar. Ne kadar dinleyip*

doğaçlama soloları öğrenilirse ondan sonra doğaçlama yapmak kişiye daha doğal gelecektir ve nasıl yapıldığını öğrenebilecektir.

M1: *“Caz müziği ne kadar dinlerseniz ve kulak aşınası yarattıysanız bu doğaçlama yaparken size o kadar yardım eder. Doğaçlama yapan müzisyenin cümlelemelerine dikkat edilmesi gerekmektedir. Aynı zamanda müzisyenlerinin doğaçlama yaparken nasıl bir yaklaşımda bulunduğu da takip edilmesi gereken bir unsurdur. Akor bağlantılarına ve bu bağlantılara nasıl bir yaklaşım gösterilmiştir.”*

M7: *“ Alanında ustalaşmış caz müzisyenlerinin doğaçlama sololarını dinlemek ve analiz etmek onların doğaçlamaya nasıl bir bakış açıları olduğunu anlamınızı sağlar ve bu da sizin o bakış açılarından bazılarını görmeyiz için önemlidir.”*

Tema 2

Dinleyerek Caz Parçalarını Çalmayı Öğrenmek

Alt Temalar

- Dinleyerek bir parçayı öğrenmek yararlıdır.Caz müzisyenlerinin cümlelemelerini anlamayı sağlar.
 - Caz parçalarını çalmayı öğrenmek için en iyi metod
-

Katılımcılara göre dinleyerek bir parçayı öğrenmek caz müzikte çok önemli bir unsurdur. Bunun nedeni, biraz da cazın kültüründen gelmektedir ve aynı zamanda caz müzikte ton sürekli değiştiği ve armonik yapıyı değiştiren akor uzantıları içermesi nedeniyle dinleyerek öğrenmek ve bu sesleri tanıyabilmek çok önemlidir. Bunu yaparken de kulak kabiliyetinin ciddi bir gelişim gösterdiğini savundular. Kulak kabiliyeti dinleyip taklit ederken, sürekli bir gelişim göstermektedir. Aynı zamanda kulak kabiliyeti, dinleyerek müzikte yer alan armonileri ve değişimleri duymaya adapte olur. Bunları duyabilme ve tanıyabilme kabiliyeti aynı zamanda doğaçlama yaparken de büyük bir fayda sağlamaktadır.

M2: *“İlk olarak kulak kabiliyetini geliştirir. Kulaktan öğrenince uzun vadeli hafıza da daha çok akılda kalır. Kulağın müzikal gelişimi için çok önemlidir.”*

M5: *“Bir parçayı dinleyerek öğrenmeye çalışmak ve sonra da bunu notasyona dökmek bir müzisyenin yapabileceği en yararlı egzersizlerden biridir. Aynı zamanda kulak kabiliyetini de yüksek bir ölçüde geliştirmektedir.”*

M7: *Bir parçayı kulaktan öğrenmek kulak kabiliyetini geliştirir.*

Caz müzikte parçaları öğrenirken, sadece bir yolun doğru olmadığı katılımcılar arasındaki popüler cevap olmuştur. Bunun nedeni ise her yolun kendine göre bir faydası olması ve hepsinden bir şeyler alınabileceğidir. Ayrıca, birden farklı yolu birleştirmek de yararlı olacağını belirtenler de olmuştur. Dinleyerek bir parçayı sadece öğrenmekle kalmayıp, daha sonra da bunu notaya dökmekte hem caz müziğini hem de genel müzik teori bilgimizi de geliştirdiği öne sürülmüştür.

M1: *“Caz müziği öğrenirken en iyi bir metod bulunmamaktadır. Her yaklaşım denenmeli ve uygulanmalıdır böylece bu yaklaşımlarının hepsinin yararlarından faydalanılmalıdır. Çünkü her tür öğrenim yolunun bir avantajı bulunmaktadır.”*

M5: *“Bunu iki şekilde anlatabilirim. Dinleyerek öğrenmek çok yararlıdır, ama yazılı notayı solfej yaparak ve sayarak çalışmakta başka alanların da gelişmesinde çok büyük önem taşımaktadır ve nota okuma bilgisini de geliştirmektedir.”*

M2: *“En iyi yol diye bir şey olmasa da dinleyerek öğrenmek en önemli yollardan biridir. Bir parçayı dinleyip öğrenmek ve ondan sonra da bunu notasyona dökmek çok yararlıdır.”*

M7: *“İki metodun da avantajları ve dezavantajları vardır. Bu yüzden ikiside kullanılmalıdır.”*

Kategori 2

Caz Envanteri

Tema 1

Caz Repertuar

Alt Temalar

- Caz Standartlar
 - Önemi
 - Yararları
-

Katılımcılar, caz standartların öğrenilmesi caz müziğini daha iyi öğrenmek için çok önemli olduğunu ve bunun için genel bazı belirli parçalar olduğunu belirtti. Bu parçalar, caz müziğinin içindeki stillerin en iyi temsil edildiği parçalar olmalıdır. Bu parçalar arasında armoni, form ve ritim gibi elementler farklılık gösterdiği için daha genel bir bilimiz olmasını sağlamaktadır ve bu parçalarla birlikte bu farklı elementleri de çalışma fırsatı olur.

M5: “*All of me, herhangi bir rhythm changes parçası, Caz Blues parçası, Oleo ve Stella by starlight.*”

M2: “*Formu anlamak için ilk önce bir Jazz Blues ve bir de rhythm changes parçası öğrenilirse birçok parçayı kapsayacaktır.*”

M3: “*Caz standartlarda formatları öğrenmek için örnek olarak rhythm changes öğrenilebilir. Bir sürü parçada görülür. Bu stil I got rhythm parçasında ilk kez görülmüştür. Jazz Blues tarzında bir şarkı. Minor Blues kategorisinde Mr PC ve John Coltrane parçalarına bakılabilir. All the things you are çalışmak için çok kullanılır, çünkü 2 5 1 dizilimini farklı tonlarda bir nakarat içinde bol bol kullanır.*”

M4: “*All the things you are parçası. Bu parçada 2 5 1 ve bunların varyasyonları ve iç içe geçmiş halleri vardır. Bu yüzden bu parça çok iyi analiz edilmeli ve çalınmalıdır.*”

Caz müziği çok geniş kapsamlı bir müzik türüdür ve katılımcılar caz standartların, caz müziği içerisindeki farklı tarzları daha iyi anlamak için öğrenilip analiz edilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Ayrıca katılımcılar caz standartları, klasik batı müziğindeki klasikleşmiş eserlerle karşılaştırdı ve nasıl klasik müzik eğitimi alınırken bu eserler inceleniyorsa ve dinleniyorsa, caz standartlara da aynı muamele gösterilmesi ve müfredatın önemli öğelerinden biri olması tavsiye edilmektedir.

M2: *“Nasıl klasik bir repertuar vardır günümüze ulaşan caz müzikte de bu söz konusudur. Bu müziğin temeli de bu caz standartlarıdır. Temeli öğrenmek ve analiz etmek ilk etapta daha önemlidir.”*

M3: *“Kronolojik olarak olması en iyi yöntemdir. Louis Armstrong’un Hot File albümü, 1930larda Duke Ellington’un Take the A Train’den bebop dönemine kadar sırayla gidilmesi gerekmektedir. Böylece öğrenciler caz müziğin nereden gelip nereye gittiğini anlayabilirler.”*

M6: *“Nasıl klasik müzikte Bach analiz edilir caz müzikte de böyle olmalıdır. Bu da caz standartları olmaktadır. Çok sık kullanılan kalıpları algılamış oluyoruz. Lick dediğimiz kısa müzikal kelimeler öğrenip çalıp başka şeyler ekleyebiliriz ve kendi licklerimizi oluşturabiliriz. Müzisyenin ne yaptığını algılayıp kendi müziğine adapte etmeniz lazım.”*

M1: *“Caz standartları caz müziğinin en önemli ve temel öğelerini taşımaktadır. Bu yüzden bu parçaları öğrenip analiz etmek caz müziğine iyi bir giriştir.”*

M4: *“Önce caz öğrenmek için bir tutkun olması lazım. Caz da bir armoniyi öğrenip kendi yorumunu katarsın ve bu parçaları öğrenip ustaların bunu nasıl yaptığını öğrenmek lazım. Caz standartları da ustaların yaptığı eserlerdir ve onların bunu nasıl yaptığını öğrenmek gerekmektedir.”*

M5: *“Bütün bu işin ustaları bu parçaları çaldılar ve hala daha çalmaktadırlar ve caz müziği daha iyi anlaşılması için bütün temel öğeleri içermektedir ve çoğu caz repertuarında görülen parçalardır.”*

Tema 2

Caz Gitar Teori

Alt Temalar

- Akor, Arpej ve Gamlar
- Akor Progresyonları

Katılımcılara göre caz müzikte temel olarak bilinmesi gereken 4 adet akor ve arpej vardır. Bunlar sade formunda kullanılırsa, temel olarak bu dört akor tipi sıkça görülmektedir.

M3: *“Triads. Major, augmented, diminished ve minor. İyi öğrenilmesi gerekir böylece triad pairing yapılabilir. Seçilmiş bir gam içinden 2 triad seçip eşleştirerek extended akorların sesleri de duyurtulabilir. Closed ve open triads ve inversions. Ondan sonra minor 7, minor 7b5, diminished 7 ve dominant 7.”*

M2: *“Akorları oluşturan sesleri öğrenmek lazım ve ayrı zamanda minör 7, major 7, dominant 7, minör 7(b5) ve diminished 7 ilk etapta yeterli olacaktır.”*

M6: *“Major, minor ve dominant arpejler (1 3 5 7).”*

Katılımcılar caz müzikte akora eklentiler yapıldığını belirtmişlerdir. Bunlar parçaya renk katmak veya armoni içinde tansiyon değişikliği yaratmak için de kullanılır.

M3: *“#11, b9, b13. 9, 13, diyez 5 ve major 6 en çok görülen ve bilinmesi gereken akor eklentileridir.”*

M6: *“Minor 7, minor 6, major 6, major 9 ve minor 9’lu eklentileri sıkça görülmektedir.”*

M4: *“7’li ve 9’lu akor eklentileri sıkça görülmektedir.”*

Katılımcılara göre 2-5-1 akor progresyonu, caz müziğin temelindeki en önemli ve en çok kullanılan progresyondur. Müzikte her zaman sade halinde görünmese bile, bu progresyonun varyasyonları veya kendisi, nerdeyse her caz parçasında görülmektedir. Bu yüzden potansiyel bir caz armoni dersinde, en çok üstünde

durulması gereken ve incelenmesi gereken teorik bilgilerden biridir. 2-5-1 ve varyasyonlarını iyice öğrenmek ve bunu müzikte tanıyıp çalabilmek için oldukça kapsamlı bir şekilde ele alınması gereken konuların başında gelmektedir. Bu konu katılımcıların hepsinin aynı düşündüğü ve katıldığı konulardan biri olmuştur.

M2: “2-5-1 kadansı hem major ve hem minör tonda çok kullanılır. Parçalarda akorlara genelde hep bu kadans kullanılır ve çalarken bunları öne çıkarmak gerekmektedir.”

M6: “2-5-1 , 1-6- 2-5-1 ve varyasyonları.”

M3: “Progresyondan öte bu aslında 3 tane kadans ile özetlenebilir. 5-1, 4-1, 2-5-1 ve 2-1 kombinasyonları çok sıkça görülmektedir. Çoğu regresyon böyle sonlanmaktadır.”

M7: “Minör ve major tonlarında 2-5-1 progresyonu ve varyasyonları caz parçalarda sık görülür.”

Kategori 3

Doğaçlama

Tema 1

Hazırlık

Alt Temalar

- Doğaçlama yaparken akorları takip etmek için parça önceden analiz edilmelidir.
- Doğaçlama yaparken kendi cümleleriniz hazırlanmalıdır.

Görüşme yapılan müzisyenler caz müzikte doğaçlama yapmak için armonik çözümleri ve ton değişimlerinden haberdar olmaları gerekir. Böylece doğaçlama yaparken tansiyon değişimleri ve ton değişiklikleri belirtilebilir.

M1: “Caz müziğini dinledikçe akor progresyonları aşına olmak gerekir. Aynı zamanda çalacağınız parçaya çalışırken iyi analiz edip armoniye aşına olmak gerekmektedir. ”

M3: “ Tabi ki önceden analizi yapılır ama çalmaya gelince onu bilirsiniz.”

M7:“ *Doğaçlama yapmadan önce parçanın analiz edilmesi lazımdır. Böylece armoniye aşına olunur ve akor değişimleri takip edilebilir.*”

Bazı katılımcılara göre belli progresyonlar ve kadanslar için hazır cümlelerin olması olmalıdır. Bunları çalışıp, belli bir cümle hazinesi geliştirilmesi gerekmektedir. Bunlar parçalara göre analiz edilip kullanılır. Caz müziğinde doğaçlama, genel olarak hazır cümlelerin parçalara göre entegre edilmesinden ibarettir. Tamamen hazırlıksız bir şekilde herhangi bir müzisyen caz müziğinde doğaçlama yapamaz.

M3: “*Dinledikçe ve çaldıkça, kulak aşınası olur. Tabi ki önceden analizi yapılır ama çalmaya gelince onu bilirsiniz. Caz da doğaçlama yapıldığını söyleriz ama aslında doğaçlamadan çok besteye girer çünkü her türlü tonda ve akor geçişleri için bir line yazılır ve bunlar çalınır.*”

M2:“ *Gamları ve arpejleri kromatik veya diatonik approachlarla yapılmalıdır. Gamı olduğu gibi değil ama ornamentlerle cümleleri geliştirebilirsiniz. Düz çalmak yerine bebop ornament ve chromatic approach ile yapabilirsiniz.*”

M7: Caz müzisyenleri doğaçlama yaparken kullandıkları belli cümleler vardır ve bunları ise parçalara göre modifiye edip kullanır.

Tema 2

Teori

Alt Temalar

- Doğaçlama yapmak için temel bir müzik teori bilgisi gerekmektedir.
- Caz müzikte doğaçlama yaparken parçanın armonisini takip etmek gerekmektedir.
- Doğaçlama yaparken hangi gamı kullanılacağı müzisyene göre değişir.

Diatonik armoniye anlamak lazımdır. Akorların hangi tona ait olduğunu ayırt edebilmek gerekmektedir. Katılımcılar caz müziği öğrenmeye başlayan öğrenciler in, temel bir müzik teori bilgisi olması gerektiğini savunmuştur. Özellikle armoni bilgisinin önemli olduğunu belirttiler. Bir akorun hangi tona ait olduğunu bilmek

önemli bir unsurdur. Aynı zamanda tonların akor dizilimlerini de bilmek gerekir. Bunun içinde, öğrencilerin standart bir klasik batı müziği teorisine sahip olmaları gerekmektedir. Diatonik armoni bilgisine sahip olmak, caz müziği teorisini öğrenirken öğrencilere büyük bir fayda sağlayacağı öne sürülmüştür.

M3: *“Genel gamlar, genel klasik batı teorisi ve akorların neye ait olduğu bilinirse ilk başta yeterli olur.”*

M2: *“Diatonik armoni bilinmesi lazım. Hangi tonda hangi akorların mevcut olduğunu ve hangi akorun hangi tona ait olduğu bilinmesi gerekmektedir. İlk olarak klasik batı müziği teorisi bilinirse yeterli olacaktır.”*

M6: *“Temel olarak klasik batı müziği bilmesi gerekmektedir. En önemli fark caz müziğinde akorların çoğunlukla yedili olmasıdır. Bununla başlayıp caza yönelinebilir.”*

M4: *“Diatonic armoni bilinmesi iyi bir başlangıçtır. Daha sonra modları da bilmek gerekmektedir.”*

M5: *“12 tondan bütün major, minör ve diminished gamlarının bilinmesi gerekir. Swing duygusuna aşına olup çalabilmek gerekir. Bir akorun 12 tonda birinci, üçüncü, beşinci ve yedinci sesleri bilinmesi gerekir.”*

Katılımcıların bu konudaki genel görüşü, doğaçlama yaparken akorun seslerini belirtmenin önemli olduğudur. Bunu yaparak, parçanın armonisini, doğaçlama soloda açığa çıkarılır. Böylece, parçanın hangi parça olduğu daha iyi anlaşılır ve parçanın genel hissi solo da ortaya çıkar.

M1: *“Caz müzikte doğaçlama yaparken akorların notalarını hedef almak çok büyük bir önem taşımaktadır. Caz müzikte doğaçlama parçanın önemli bir kısmıdır. Bu yüzden parçayı anımsatması gerekmektedir ve akor notalarını takip ederek parçanın armonisini de içinde taşır.”*

M3: *“Parçayı bilen bir dinleyici parçayı duymak ister ve armonisini duymak ister bu yüzden o parçanın olduğu duyulması için kullanılır.”*

M2: *“En temel aşamada akorların tonlarını kullanmak yeterlidir. Ama illa ki akor tonları kullanmayı gerek yoktur. Müziğin armonisini takip edip doğru gamları ve arpejleri kullanmak yeterlidir.”*

M4: “Müziğin nerde olduğunu gösterir. Parçanın başından sonuna kadar bir gezintiye çıkılıyor. Parçanın formunda nerde bulunduğunu anlatmasını sağlar. Armoniye akor tonlarını kullanarak takip ederek parçanın hikayesini de yansıtılır.”

M5:“ Parçanın armonisini açığa çıkarmak için önemlidir. Bir akoru da akor tonları oluşturur bu da parçanın armonisinden kopulmamasını sağlamaktadır.”

Katılımcılar bu konuda benzer fikirler sunmuştur. Bu da, hangi akorla hangi notaların kullanılması çalgıcının insiyatifine ve parçaya ne gibi bir renk katmak istediğine göre değişmesidir. Aynı zamanda, doğaçlamada tekrar olmaması için bir soloda, birden fazla renk katmak için farklı gamlar da kullanıldığı belirtilmiştir.

M1: “Doğaçlama yaparken bazı durumlarda bir akor üzerine birden fazla gam çalmak mümkündür. Bu durumda genelde çalanın zevkine kalmış bişeydir. Parçaya farklı renkler verebilmek için deyiş deyiş kullanılabilir.”

M3: “Parçaya renk katmak için her deyişen nakaratta bir kaç farklı seçenek kullanılabilir ve böylece solo kendini çok tekrarlamaz.”

M6: “Caz müziğin de çok tekrar olmasın diye bildiğiniz o armoniye uyan başka gamlar kullanılır. Farklılık yaratmak için ve solonun tekdüze olmaması için farkı gamlardan cümleler kullanılır.”

M2: “İlk önce parçayı iyice analiz etmek lazımdır. Birçok seçenek kullanılabilir ve bunları müzisyen parçanın hissine göre ve parçaya nasıl bir renk katmak istediğine göre deyişebilir. Çalan kişi bunu armoni bilgisi ve doğaçlama kabiliyetinin seviyesine göre karar verir.”

M5:“ Sahnedeiken o ana kadar biriktirdiğiniz bilgiler ve çalışılan gamlar o an nasıl bir renk katmak isterseniz o şekilde açığa çıkmaktadır. Düşünülen bir şey değildir.”

M7:“ Müzisyenin nasıl bir renk katmak istediğine göre deyişir.”

BÖLÜM V

Tartışma

Araştırmalardan ve müzisyenlerle ile olan görüşmelerden caz müziğini ve özellikle caz müziğindeki doğaçlama soloları dinlemek ve dinleyerek analiz edip kulak yoluyla o doğaçlama sololarını öğrenmek, kişinin caz doğaçlama kabiliyetini oldukça pozitif bir etki yarattığı ortaya çıkmıştır. Aynı zamanda katılımcılara göre caz müziğini dinlemek, o müziği daha iyi anlamamızı sağlamaktadır. Caz müziğinin tonunu, ritmini melodik yapılarına kulak aşinası olunur. Dinleyerek parça öğrenmek bir yandan da kulak kabiliyetini geliştirmektedir.

Watson (2008), son zamanlarda öğrencilerin caz müziğinde doğaçlama alanında başarılarını dinleme ve yazılı pedagojik materyallerle kıyasladı. Bir gruba yazılı materyallerle eğitim verildi ve diğer gruba ise kulak egzersizlerle eğitim verildi. Bunun sonucunda Watson (2008), kulak yoluyla eğitim gören grubun açık bir farkla daha çok gelişim gösterdiğini belirtti. Bu kulak egzersizlerinden iki tanesi en çok başarıyı göstermiştir. Bunlardan biri verilen melodik motifleri manipüle etmekte ve diğeri de örnek bir doğaçlama solonun dinlenmesiydi (West, 2015).

Katılımcılara göre dinlemek, aynı zamanda bir caz parçasını öğrenmek için en iyi yoldur. Bunun en büyük sebebi kulak kabiliyetini geliştirmesidir ve caz müziğine daha çok maruz kalmaktır. Bu metod, caz müziği öğrenirken en sık kullanılan yollardan biridir. Bunu yapmak parçayı birçok kez dinlemeye de sebep olmaktadır bu yüzden caz müziğe daha çok maruz kalınmaktadır.

Görüşme yaptığım müzisyenlere göre, temel olarak öğrenilmesi gereken belli akor ve arpej tipleri bulunmaktadır. Bunlar Minör yedili, majör yedili, dominant yedili ve diminished yedili akorlardır. Bu akorlar, caz müziğinde sıkça görülen akor tipleri olup, gitarda bütün pozisyonlarını öğrenmek ve hakim olmak gerekmektedir. Rohm (1974)'e göre caz müzikte 6 farklı akor tipi bulunmaktadır. Bunlar altılı akorlar, majör ve minör yedili, dominant yedili, minör yedi bemol 5, ve diminished yedili akorlarıdır. Burdan ise caz müzikte triad kullanımının kullanılmadığını görüyoruz. Caz müzikte akorlara renk katmak için ekstra sesler de kullanılmalıdır. Bunlar akor tonlarının üçlüleri halinde görülür. Bu akor eklentileri 9'lu, 11'li ya da 13'lü olarak görülür (Rohm, 1974). Görüşme yaptığım müzisyenlerde 9'lu, 11'li ve 13'lü eklentiler

yapıldığını ve aynı zamanda bunları diyez ve bemol versiyonlarının da yerine uygun şekilde kullanıldığını belirttiler.

Araştırmalara dayanarak, caz müziğin temelinde iki adet akor progresyonu bulunmaktadır. Bunlar minör 2-5-1 ve majör 2-5-1 olarak özetlenebilir. Caz parçalarında bu akor dizilimi oldukça sık görülmektedir. Fakat çoğunlukla bu basit haliyle değil, modifiye edilmiş haliyle görülmektedir. Bu modifiyelerden bir tanesi ise ikinci dominant olarak görülür. Bu da ikiye ve beşe çözümlenerek görülmektedir. Rohm (1974)'e göre caz müzikte sıkça görülen bir kadans 5-1 kadansıdır. Bunu sadece orijinal tona değil 2-5-1 içerisinde ikinci dominant kadansı halinde de görülebilir. Bu da ikinci derece akorun dominant akorundan ikinci akora çözülmesi olabilir.

Katılımcılar hangi caz standartların öğrenilmesi caz müziğini daha iyi öğrenmek için çok önemli olduğunu ve bunun için genel bazı belirli parçalar olduğunu belirtti. Bunları seçerken ise caz müziğinin içindeki stillerin en iyi temsil edildiği parçalar gerekmektedir. Caz standartlar, katılımcılar tarafından klasik batı müziğindeki repertuara kıyaslanmıştır. Yılına göre bir caz parçası, farklı bir stilin örneğidir. Bu parçalar arasında armoni, form ve ritim gibi elementler farklılık gösterdiği için daha genel bir bilgimiz olması için bu örnekler tavsiye edilmiştir. Böylece bu parçalarla birlikte bu farklı elementleri de çalışma fırsatı olur.

Caz standartlar günümüzde bile caz performans ve pedagoji alanların büyük bir yere sahiptir. Caz müziği bu kadar etkileyen bu standart repertuar caz doğaçlamanın ardındaki ilham olmuş ve tarzını belirlemiştir. Bu da caz doğaçlamanın caz standartlar tarafından etkilendiğini gösterir (Wren, 2022). Katılımcılar caz müziğini dinlemenin doğaçlama yapmaya büyük bir katkı yaptığını savunmuştur. Bunun nedeni olarak da başka usta caz doğaçlama yapan müzisyenlerden kendilerine bazı müziksel elementler katmasıdır. Aynı zamanda caz müziğinin estetiğini daha iyi anlamalarını sağlar ve kulak aşinası yaratır. Bununla birlikte kendi cümlelerinizi oluşturur ve kendi doğaçlama tarzlarını ortaya çıkarırlar.

Doğaçlama solaları yıllar içinde müzisyenlerin birbirlerinden ilham alarak ilk önce taklit edip, ondan sonra kendileri o fikirlere bireyler ekleyerek kendi cümlelerini üretirler. Caz müzikte doğaçlama zaman içerisinde bu şekilde gelişmiştir. Bunu özetlemek gerekirse caz müzikte doğaçlama tekrarlama ve ekleme olarak açıklanabilir (Murphy, 1990). Çoğu caz öğrencileri, zamanlarının büyük bir kısmını caz müziği dinleyerek geçirirler ve bu dinledikleri parçaları analiz edip, çalmayı öğrenir ve

notasyona çevirirler (Berliner, 1994). Bunun sonucunda öğrenciler caz müziğinin hissini iyice anladıktan sonra kendi tarzlarını geliştirirler. Öğrendiklerini kullanarak kendi seslerini geliştirirler (Sudnow, 1978).

Bir caz parçasını sürekli çalışmak ilk başta ilginç gelebilir. Bunun nedeni caz müzisyenleri bir parçayı çalarken her seferinde parçayı biraz değiştirmelerinden kaynaklıdır (Young & Matheson, 2000). Doğaçlama yapabilmek için hem kişisel hem de grup halinde bolca çalışılmalıdır. Doğaçlama çalışmak bir caz müzisyenin uzun vadede gelişimi için büyük bir önem taşımaktadır. Kişisel anlamda bu çalışma gamları öğrenmek, melodik yapıları öğrenmek ve diğer usta caz doğaçlama yapan müzisyenlerin soloları öğrenmekten geçer. Doğaçlama yapmayı öğrenirken aslında caz müziği bestelemeyi de öğrenilir (Sawyer, 2003). Caz müziğinde müzisyenler doğaçlama sollarını değiştire değiştire ve bu süreçte de bu solları geliştirerek performanslarında yeniden kullanmaktadırlar. Bunu yaparken var olan motiflerini kadanlara göre kategorize ederler ve farklı parçalarda bu motifleri değiştirip üstüne ekleyerek kullanırlar. Caz müzisyenleri caz müzikte değişikler dediğimiz akor değişimlerini solarında takip ederler. Bunlar popüler şarkılardan ve cümlelerden kendilerine elde ettikleri envanteri kullanarak yapmaktadırlar (Tirro, 1974).

Çalışmadaki bazı katılımcılarda başka müzisyenlerin sololarına çalışarak kendi cümlelerini daha iyi geliştirebileceklerini savunmuştur. Bunun sebebi olarak da diğer caz müzisyenlerin doğaçlama yaparken ne düşündüklerini daha iyi anlamak içindir. Bunu yaparak kendi fikirlerinizi ve cümleleriniz oluşturulması gerekmektedir. Bu fikirler birden çok tona ve progresyona uyacak ve transpoze edilebilecek şekilde üretilmelidir.

BÖLÜM VI

Sonuç ve Öneriler

KKTC'de lisans ve üst lisans seviyesinde müzik eğitimi şu an bir nevi sınırlı ve eski modeldedir. Müzik eğitimi müfredatı, sadece klasik batı müziğinden oluşmaktadır. Bu yararlı bir kaynak olsa da çok tek yönlü bir metoddur. Müzik eğitiminin daha dengeli olması, öğrenciler için daha yararlı olacağı sonucu çıkmıştır. Müfredatın daha dengeli olması için farklı müzik tarzları da olması gerekmektedir. Bunlardan bir tanesi ise caz müzik eğitimidir. Araştırma da görüldüğü üzere, caz müziğin birçok klasik müziğe göre farklı ve önemli elementleri vardır. Bunlardan biri de caz müzikte doğaçlamaya çok önem verilmesi ve doğaçlamanın caz müziğini şekillerinden öğelerden biri olmasıdır. Müzik öğretmenliği bölümünü bitiren gelecek öğretmenler caz müziği veya bir caz korosu yönetme konusunda eksikleri vardır. Bu yüzden müzik bölümlerinde daha geniş bir müzik tarzı yelpazesi olması gelecekteki müzik öğretmenlerinin işlerinde daha geniş bir bakış açısı ve bilgiye sahip olmasını sağlar (Hennessey, 1995).

Bu çalışmada yapılan araştırmalar ve katılımcılardan aldığım bilgilere göre aşağıdaki sonuçlar ve öneriler öne sürülmüştür.

Sonuçlar

- Caz müziğinin dilini, tonunu ve cümlelemelerini daha iyi sindirmek için caz öğrencilerinin her tarz caz müziğini bolca dinlemeleri önerilir. Böylece caz müziğini içselleştirebilirler. Bu her müzik tarzı için geçerli olan bir yöntemdir. Bir müzik tarzını anlamak ve çalabilmek için sadece teori ve bilgi sahibi olmak yeterli değildir.
- Caz müziğinin analizi yapılırken, bu tarzı en iyi anlamak için ritim, melodi, armoni ve form gibi elementlerin analizi yapılmalıdır. Bu elementler herhangi bir tarzda da bir müziği öğrenmek için önemlidir.
- Caz müziğinde görüldüğü üzere kulak yoluyla bir parçayı öğrenme kişinin kulak kabiliyetini geliştirir. Aynı zamanda kulak yoluyla parçayı öğrendikten sonra bunu notaya dökmek de kulak kabiliyeti ve genel müzik teori bilgimizi güçlendirmektedir. Kulak yoluyla bir parçayı öğrenip, notalarını yazmak caz müzikte çok kullanılan bir öğrenme metodudur.

- Herhangi bir caz parçasını öğrenirken hem yazılı hem de kulaktan öğrenilmeside gerekmektedir. Katılımcılar ikisinde aynı anda kullanılmasının en yararlı metod olduklarını savunmuşlardır. Kulak yoluyla öğrenmenin faydaları kulak gelişimi ve caz müziğine daha fazla maruz kalındığı için önemli bir yere sahiptir. Parçaların notasyon kullanarak öğrenilmesi ise nota okuma ve teori bilgisini geliştirir.
- Caz müziğinin kendi içinde birçok farklı tarzı bulunmaktadır. Bu sebeple görüşme yaptığım müzisyenler, her tarzdan standart parçalar dinlenmeli, öğrenilmeli ve analiz edilmesi gerektiğini belirtmişlerdir.
- Araştırmalar ve röportajların sonucunda caz müziğinde belli bir akor ve arpej ve gam envanterine sahip olunması gerektiğini öne sürdüler. Bunlar ise minör, majör ve diminished yedili akorları ve 9'lu, 11'li ve 13'lü eklentileridir.
- Caz müziği genel olarak 2-5-1 progresyonunda veya bu progresyonun varyasyonlarından oluşmaktadır. 2-5-1 ve varyasyonları hem minör hem de major modunda görülmektedir. Ayrıca bir parçada farklı tonlarda birbirlerine bağlanarak ta kullanılır ve birçok caz standartların armonisinin temelini büyük bir ölçüsünü oluşturmaktadır.
- 2-5-1 akor progresyonunda en sık kullanılan varyasyon ikinci dominant akorların kullanımınıdır. 2 veya 5 akorunun dominant akorunu kullanarak 2-5-1 progresyonunun içinde 5-1 kadansı eklendiği sonucuna varılmıştır.
- Doğaçlama yapmak için de belli bir ön hazırlık yapılması gerekmektedir. Katılımcılar, doğaçlama yapmak için önceden hazırlanan belli progresyon ve kadanslara uyan ve transpoze edilebilecek hazır cümleler hazırlanması gerektiğini belirtmiştir.
- Doğaçlama yapmayı öğrenmek için başka doğaçlama soloları öğrenip analiz etmek kendi cümlelerinizi kurmaya yardımcı olduğu sonucuna varılmıştır.
- Doğaçlama yaparken parçanın içindeki akor değişiklikleri solonun içinde belirtilmelidir.

Öneriler

- Müfredat hazırlanırken dinlemeye yönelik egzersizler ve dersler de müfredata eklenmelidir. Bu dersler de sadece dinleme dışında dinlenen parçaların analizinde yapılması önerilmektedir.
- Dinleme ve analiz yapma ve dinleyerek parça öğrenmek gibi egzersizler önerilir.

- Caz müziğine kulak aşinalığı elde etmek için dinleme yapılmalıdır. Böylece caz müziğinin tonunu, cümlelerini, harmoni ve melodi yapılarını daha iyi anlaşılır.
- Müfredata caz standartların öğrenilmesi, dinlenmesi ve analizi zorunlu olan belli başlı caz standartlardan oluşan repertuar eklenmelidir. Bu repertuarı kronolojik bir şekilde o dönemin önemli parçaları şeklinde kategorize edilmelidir.
- Gitar müfredatına araştırmalardan ve katılımcıların da önemli ve temel olarak bilinmesi gereken olarak kıldığı arpej, gam ve akor tipleri eklenmelidir. Bunlar minör, majör ve diminished tonlarındaki 7liler ve diğer eklentilerdir.
- Akorlara renk katması için caz müziğinde sıkça kullanılan akor eklentileri de müfredatın bir parçası olunması önerilir. Bunlar akorların dokuzuncu, onbirinci ve onüçüncü dereceleri kendi halinde ve bemol ve diyez şeklinde de görülmektedir.
- Belirtilen akor, arpej ve gamlar gitarın bütün klavyesini kapsayacak bir şekilde bilinmelidir. Bu yüzden müfredata akorların inversiyonları da eklenmelidir.
- 2-5-1 progresyonu her alçıdan analiz edilmeli ve gitara entegre edilmelidir. Bunlar akor, arpej ve gamlara bölünebilir. Aynı zamanda 2-5-1 progresyonunda sıkça görülen varyasyonlar da öğrenilmelidir.
- Doğaçlama yaparken kullanılacak ve birden çok kadans ve progresyona uyan ve transpoze edilebilecek ve farklı senaryolarda kullanılacak bir cümle envanteri elde edilmelidir.
- Doğaçlama öğrenmek için canlı konserlerden doğaçlama sollarını analiz edip enstrümanda öğrenmek ve çalmak kendi cümleleriniz için fikirler bulmak için önerilir.
- Doğaçlama sırasında ton ve tansiyon değişimleri solo esnasında belirtilmelidir. Caz soloları armoniyi takip etmesi gerekmektedir.
- Doğaçlama yapabilmek için temel bir seviyede diatonik armoni bilgisine sahip olması önerilir.

Kaynakça

- Alp, M. (2018). Caz müziğinin temel bileşenlerinin yaygın ve örgün eğitim kurumlarında uygulanmasına yönelik stratejik yaklaşımlar: Etkinlik örnekleri üzerinden bir analiz ve değerlendirme denemesi.
- Alperson, P. (1987). Aristotle on Jazz: Philosophical Reflections on Jazz and Jazz Education. *Bulletin of the Council for Research in Music Education*, 95, 39–60. <http://www.jstor.org/stable/40318199>
- Ake, D. (2002a). *Jazz cultures*. Berkeley, CA: The University of California Press.
- Ake, D. (2002b). Learning jazz, teaching jazz. In M. Cooke & D. Horn (Eds.), *The Cambridge companion to jazz* (pp. 260-268). Cambridge, England: Cambridge University Press.
- Akkaya Semiz, T. (2019). Başlangıç flüt eğitiminde caz standartı eserlerinin kullanımı geleneksel etüt ve eserlerle öğretim yeterliliğinin karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Sivas.
- Azzara, C. D. (1999). An Aural Approach to Improvisation: Music educators can teach improvisation even if they have not had extensive exposure to it themselves. Here are some basic strategies. *Music Educators Journal*, 86(3), 21–25. <https://doi.org/10.2307/3399555>
- Berendt, J.E. (2010). Caz kitabı. (N. Ozan, Çev.). İstanbul: Ayrıntı.
- Bergerot, F. (2004). Tarih boyunca caz gelenek, stiller sahne arkası, kişiler. Ankara: Dost.
- Berliner, P. F. (1994). *Thinking in jazz: The infinite art of improvisation*. Chicago: University of Chicago Press.

- Borgo, D. (2007). Free jazz in the classroom: An ecological approach to music education. *Jazz Perspectives*, 1(1), 61-68.
- Creswell, J.W. (2015). Nitel Araştırma Yöntemleri. (M. Bütün, S.B. Demir, Çev.). Ankara: Siyasal.
- Chmiliar, I. (2010). Multiple-case designs. In A. J. Mills, G. Euepas & E. Wiebe (Eds.)
- Coffin, L., Edwin N. C. Barnes, & Kessler, F. (1930). Suggested Graded Course in Music Appreciation for First Six Years. *Music Supervisors 'Journal*, 16(3), 35–77. <https://doi.org/10.2307/3384083>
- Cooke, M. (1998). The chronicle of jazz. Abbeville Pr.
- Çilden, Ş. (2017). Çalgı eğitiminde usta-çırak yöntemi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16, 2208-2220.
- Dobbins, B. (1988, Spring). Jazz and academia: Street music in the ivory tower. *Council for the Research in Music Education*, 96, 30-41.
- Jazz Pedagogy: The Jazz Educator's Handbook and Resource Guide (Book & DVD) by J. Richard Dunscomb (2002-12-01)
- Javors, K. (2000). A call for the rethinking of university jazz curricula. *International Jazz Archives Journal*, 2(2), 161-177.
- Johnson, E.B. (2002) Contextual Teaching and Learning: What It Is and Why It Is Here to Stay. Corwin Press, Inc., Thousands Oaks.
- Mark Burford. (2007). [Review of *Jazz Consciousness: Music, Race, and Humanity*, by P. Austerlitz]. *Notes*, 63(3), 629–632. <http://www.jstor.org/stable/4487845>

Max Planck Institute for Human Cognitive and Brain Sciences (MPI CBS) Leipzig
 Miles Davis is not Mozart: The Brains of Jazz and Classical Pianists work
 Differently [internet] <https://www.mpg.de/11881616/the-brains-of-jazz-and-classical-pianists-work-differently>

Martin, P. J. (2002). Spontaneity and organisation. In M. Cooke & D. Horn (Eds.), *The Cambridge companion to jazz* (pp. 133–152). New York: Cambridge University Press.

Merriam, S.B. (2013) *Qualitative Research: A Guide to Design and Implementation*. John Wiley & Sons Inc., New York.

Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.

Murphy, J. P. (1990). Jazz Improvisation: The Joy of Influence. *The Black Perspective in Music*, 18(1/2), 7–19. <https://doi.org/10.2307/1214855>

Nicholson, S. (2005). *Is jazz dead, or has it moved to a new address?* New York, NY: Routledge.

Gabbard G. O. (1995). Countertransference: the emerging common ground. *The International journal of psycho-analysis*, 76 (Pt 3), 475–485.

Kahn, R. L., & Cannell, C. F. (1983). *The dynamics of interviewing: theory, technique, and cases*. Krieger Publishing Company.

Karcioğlu, M.İ. (2020). Türlerine İlişkin Görüşleri : Eğitim Fakültelerinin Müzik Bölümü Öğrencilerinin Caz Müziği Ve Türlerine İlişkin Görüşleri

Punch, K. (2005) *Introduction to Social Research: Quantitative and Qualitative Approaches*. 2nd Edition, Sage, London.

Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi*. Ankara: Evrensel.

Fenmen, M. (1991). *Müzikçinin el kitabı*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi.

Hennessey, P. D. (1995). Jazz education in the four-year institution: A comparative study of selected jazz curricula. *Dissertation Abstracts International*, 33(6), 1625. (UMI No. 1362065)

Say, A. (2005). Müzik sözlüğü. Ankara: Müzik Ansiklopedisi.

Sermet, C. (1990). *Cazın içinden*. İstanbul: Pan

Steven P. Black (2008) Creativity and Learning Jazz: The Practice of "Listening", *Mind, Culture, and Activity*, 15:4, 279-295, DOI: 10.1080/10749030802391039

Sudnow, D. (1978). *Ways of the hand: The organization of improvised conduct*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Tekin, H. H. & Tekin, H. (2012). NİTEL ARAŞTIRMA YÖNTEMİNİN BİR VERİ TOPLAMA TEKNİĞİ OLARAK DERİNLEMESİNE GÖRÜŞME . İstanbul University Journal of Sociology , 3 (13) , 101-116 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iusosyoloji/issue/521/4777>

Temel, H.C. (2016). Caz Eserlerine Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Programı İçerisinde Yer Verilmesi İhtiyacına Yönelik Bir Çalışma.

Thomas, C.G. (2021). *Research Methodology and Scientific Writing (2)*. Springer Cham. <https://doi.org/10.1007/978-3-030-64865-7>

Tirro, F. (1974). Constructive Elements in Jazz Improvisation. *Journal of the American Musicological Society*, 27(2), 285–305. <https://doi.org/10.2307/830561>

- Watson, K. (2008). The effect of aural versus notated instructional materials on achievement and self-efficacy in jazz improvisation. *Dissertation Abstracts International*, 69(3). (UMI No. 3305685)
- West, C. (2015). What Research Reveals About School Jazz Education
- Wren, T. (2022) "Jazz Standard as Archive: Theorizing a Relationship Between Jazz Improvisation and Standard Repertoire", *Journal of Jazz Studies*, 13(1), pp. 1–19. doi: 10.14713/jjs.v13i1.190.
- Yanıkoğlu, A. (2007). Caz müziğinin bugünkü sorunları: caz müziğinin üretilme koşullarının güncel görünümü. Yüksek Lisans Tezi 'Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Yıldırım, A. & Şimşek H. (2013). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin.
- Yücetoker, İ. (2015). Güzel sanatlar eğitimi öğrencilerinin sanatokuryazarlığı düzeylerinin değerlendirilmesi. *Ekev Akademi Dergisi*, 62(62), 669-676.

Ekler**Etik Kurulu Onay Yazısı**

09.03.2022

Sayın Yaşar Nuri

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na yapmış olduğunuz YDÜ/EB/2022/806 proje numaralı ve "**Müzik Öğretmenliği Bölümlerinde Öğrenim Gören Yüksek Lisans Gitar Öğrencilerine Yönelik Caz Dersinin Müfredatının Yapılandırılması**" başlıklı proje önerisi kurulumuzca değerlendirilmiş olup, etik olarak uygun bulunmuştur. Bu yazı ile birlikte, başvuru formunuzda belirttiğiniz bilgilerin dışına çıkmamak suretiyle araştırmaya başlayabilirsiniz.

Doçent Doktor Direnç Kanol

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Raportörü

Not: Eğer bir kuruma resmi bir kabul yazısı sunmak istiyorsanız, Yakın Doğu Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na bu yazı ile başvurup, kurulun başkanının imzasını taşıyan resmi bir yazı temin edebilirsiniz.

Ek. 2**Müziyenlere Sorulan Sorular**

A. Alt probleme yönelik sorular: Bu dersin öğrencilerin dinleyerek öğrenmesini sağlamak için en etkili şekilde nasıl yapılandırılmalıdır?

- 1) Dinlemenin caz müziğini anlamak için önemi nedir?
- 2) Dinleyerek bir parçayı öğrenmenin yararları nedir?
- 3) Bir parçayı dinlerken nelere dikkat edilmesi gerekmektedir?
- 4) Dinlemenin doğaçlama yapabilmek için yararları nelerdir?
- 5) Dinleyerek öğrenmek bir caz parçasını öğrenmek için en iyi yol mudur?

B. Alt Probleme yönelik sorular: Bu dersin öğrencilerin yeterli bir caz envanterine sahip olmasını sağlamak için en etkili şekilde nasıl yapılandırılmalıdır?

- 1) Caz müziği çalabilmek için bilinmesi gereken arpejler nelerdir?
- 2) Caz müziği armonisinde en çok kullanılan akor progresyonları nelerdir ?
- 3) Caz müziği çalabilmek için hangi caz standartlar dinlenmelidir?
- 4) Caz müziğini daha iyi anlayabilmek için hangi caz standartlar analiz edilmelidir?
- 5) Caz öğrenirken caz standartlarını öğrenmenin önemi nedir?
- 6) Hangi akor tipleri hangi akor tiplerine çözülür?
- 7) Hangi akor tipleri caz müzikte sıkça görülür?
- 8) Caz müziği öğrenirken hangi akorların bilinmesi gerekmektedir?

C. Alt Probleme yönelik sorular: Bu ders öğrencinin doğaçlama kabiliyetini edinebilmesini sağlamak için nasıl yapılandırılmalıdır?

- 1) Doğaçlama yaparken parçada geçen akorları nasıl takip etmek gerekmektedir?
- 2) Doğaçlama yapmak için öğrenilmesi gereken armoni bilgileri nelerdir?
- 3) Doğaçlama yaparken gamlar nasıl kullanılmalıdır?
- 4) Doğaçlama yaparken akorların notalarını belirtmenin önemi nedir?
- 5) Doğaçlama yaparken hangi gamı kullanılacağına nasıl karar verilir?

İntihal Raporu

KKTC'DE PROFESYÖNEL MÜZİSYENLERİN CAZ MÜZİĞİ EĞİTİMİNİN YAPILANDIRILMASINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

ORJİNALLİK RAPORU

% 12	% 12	% 1	%
BENZERLİK ENDEKSİ	İNTERNET KAYNAKLARI	YAYINLAR	ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	acikbilim.yok.gov.tr İnternet Kaynağı	% 5
2	docs.neu.edu.tr İnternet Kaynağı	% 5
3	acikerisim.bahcesehir.edu.tr:8080 İnternet Kaynağı	% 1
4	dergipark.ulakbim.gov.tr İnternet Kaynağı	<% 1
5	Sandoval, Iñaki, Universitat Autònoma de Barcelona. Departament d'Art i de Musicologia. "In your own sweet way : a study of effective habits of practice for jazz pianists with application to all musicians /", [Bellaterra] : Universitat Autònoma de Barcelona,, 2014 İnternet Kaynağı	<% 1
6	acikerisim.cumhuriyet.edu.tr İnternet Kaynağı	<% 1

dspace.balikesir.edu.tr

7	İnternet Kaynağı	<% 1
8	library.neu.edu.tr İnternet Kaynağı	<% 1
9	www.yourguitartutor.co.uk İnternet Kaynağı	<% 1
10	dspace.baskent.edu.tr İnternet Kaynağı	<% 1
11	dspace.gazi.edu.tr İnternet Kaynağı	<% 1

Alıntılarını çıkart

Kapat

Eşleşmeleri çıkar

Kapat

Bibliyografyayı Çıkart

üzerinde

Özgeçmiş

Yaşar Nuri 1996 yılında Lefkoşa Köşklüçiftlik'te doğmuştur. Liseyi The English School of Kyrenia'da bitirmiştir. Lisans eğitimini müzik dalında The University of Nicosia'da tamamlamıştır. Ethos Music adlı müzik ekipmanları satışı yapan ve çeşitli müzik dersleri veren bir işletmenin sahibi ve kurucusudur. 13 yaşından beri gitar çalmakta ve bu sürede birçok sahne alan ve birçok grubun içinde yer almıştır.